

Omverdensanalyse for Rytmisk Center

af My Abrahamsen

Projektet er støttet af Kulturministeriets Udviklingspulje til Lokal
Folkeoplysning

rytmiskcenter.dk
**RYTMISK
CENTER**

Indledning

Rytmisk Centers økonomi afhænger af at få et tilskud berettiget gennem folkeoplysningsloven, hvilket indebærer, at skolen skal være en folkeoplysende forening. Foreninger skal have medlemmer og en bestyrelse, der er valgt af dens medlemmer. Denne struktur har Rytmisk Center ikke på nuværende tidspunkt, og dette giver anledning til at undersøge, hvordan velfungerende medlemsskaber ser ud i 2020. I det følgende er fokus derfor på, hvordan man bedst fordrer et fællesskab og samtidigt sikrer en medlemsstruktur på Rytmisk Center.

Problem

Denne rapport har til formål at undersøge, hvilke muligheder der er for at skabe et fællesskab og medlemskab på Rytmisk Center. Dette sker både for at sikre tilskud berettiget af folkeoplysningsloven og samtidigt for at skabe mere engagement i foreningen.

Rapportens struktur

Rapporten tager sit udspring i en uddybelse af lovgivning omkring og formelle krav til aftenskoler, foreninger og selvejende institutioner, hvilket sammenlignes med Rytmisk Centers nuværende form. Derefter inddrager jeg en undersøgelse lavet af Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen (2016), der belyser de almene og demokratiske formål med foreninger. Efterfølgende introducerer jeg min indsamlede data fra Rytmisk Center. Her fremlægger jeg kursisters og underviseres beskrivelser af fællesskabet på Rytmisk Center. Jeg præsenterer også deres forestillinger om et fremtidigt medlems- og fællesskab. For at udforske min indsamlede empiri samt det traditionelle fællesskab i foreninger introducerer jeg teori af Lene Andersen omhandlende metamodernitet og kulturelt periodiske fællesskaber. I dette afsnit argumenterer jeg for, at foreningsfællesskabet har *moderne* tendenser, som ikke fungerer til at skabe fællesskab i 2020. Vi skal derfor lede efter nye metamoderne måder, der i kombination med et medlemskab kan fodre et bredere fællesskab på Rytmisk Center. For at få inspiration til, hvordan sådan en kombination kunne se ud udforsker den næste del af rapporten andre foreningers medlems- og fællesskab. Jeg introducerer her interviews med nøglepersoner fra Afspændingspædagogisk Aftenskole, Den Skandinaviske Yoga og Meditationsskole og Copenhagen Music. Dette samles i en række forskelligartede inspirationspunkter, jeg finder relevant for Rytmisk Center, med udgangspunkt i de førnævnte foreningers erfaringer. Disse punkter belyser jeg gennem Andersens teori, som jeg sammenholder med data indsamlet på

Rytmisk Center og supplerer med anbefalinger fra Bjarne Ibsen og Klaus Levinsens undersøgelse af engagement i danske foreninger. Sammenstillingen munder således ud i en konklusion. Afsluttende præsenterer jeg, på baggrund af min konklusion, et spektrum af anbefalinger, som skal visualiserer de mulige medlems- og fællesskabsformer, Rytmisk Center kan vælge at dyrke.

Metode

Følgende rapport er udviklet i sammenhæng med min projektansættelse som studentermedarbejder ved Rytmisk Center i efteråret 2019. Der har været afsat 120 timer til rapporten, som blandt andet bygger på research af lovgivning og litteratur, interviews og deltagerobservation i og udenfor foreningen, analyse, udarbejdelse af rapport og præsentation.

Lovgivning og formelle krav

I det følgende afsnit uddyber jeg lovgivningen omkring og de formelle krav til aftenskoler, foreninger og selvejende institutioner, hvilket jeg sammenligner med Rytmisk Centers nuværende form. Derefter inddrager jeg en undersøgelse lavet af Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen (2016), der belyser de almene og demokratiske formål med foreninger.

Formelle krav til foreninger og aftenskoler

Aftenskoler skal være organiseret som en folkeoplysende forening for at være tilskudsberettigede efter folkeoplysningsloven. En folkeoplysende forening skal være demokratisk opbygget og have en bestyrelse, der er valgt af medlemmerne. Foreningen skal have vedtægter, der beskriver foreningens formål og reglerne for valg til bestyrelsen. En folkeoplysende forening skal være åben for alle, der tilslutter sig foreningens formål ("Aftenskoler" 2020).

Overordnet er kravene til foreninger som følger:

- Mindst to medlemmer
- Medlemmerne har indgået en aftale om foreningens formål (oftest som vedtægter)
- Medlemskredsen veksler
- Medlemmer betaler kontingent, for at finansiere foreningens aktiviteter

- Foreningens øverste organ er en generalforsamling eller et repræsentantskab, som kan ændre vedtægterne og udøve ejerbeføjelser, hvis foreningen ejer noget
- Foreninger har selvstændig ledelse, der er valgt af medlemmerne på en generalforsamling
- Foreningen behøver ikke have en formue

Selvejende foreninger

Inden for det private område er ideelle foreninger som hovedregel selvejende. De har således ingen ejere, men medlemmer, som kan have indflydelse på generalforsamlingen. Herunder skal de kunne vælte en ledelse, hvis den ikke gør det godt nok ("Revisor og selveje" 2017). En selvejende institution har egen formue, men ingen ejerkreds, som kan øve indflydelse på institutionens aktiviteter. Dens øverste myndighed er ofte bestyrelsen. Selvejende institutioner kan oprettes med erhvervsdrivende og almene formål for øje, men skal i begge tilfælde opfylde et uddelingsformål for at opnå skattefrihed. En selvejende institution må derfor ikke oprettes med formålet at give overskud ("Selvejende Institution" 2020).

Rytmask Center som selvejende institution og forening

Kort sagt skal en aftenskole, som Rytmask Center, være en forening, og foreninger skal have medlemmer og en bestyrelse, der er valgt af medlemmerne. Den struktur, Rytmask Center har lige nu, minder mere om en selvejende institution, hvor man selv vælger, hvem der skal sidde i bestyrelsen, hvor der ikke er nogen der ejer institutionen, og hvor formålet er alment og ikke at skabe formue.

Foreningers formål

Formålet med foreninger er en realisering af demokratiske idealer, forstået på den måde at lokal foreningsaktivitet er demokratisk deltagelse (Ibsen og Levinsen 2016: 7-9). Som jeg har vist ovenfor, skal foreninger fungere som et lille demokrati med en formel demokratisk struktur. Indirekte er formålet med foreninger at de skal bidrage til demokratisk stimulans. De skal fodre forståelse for andre, udarbejdelse af holdninger og interesser samt evner til organisering, planlægning og mødedeltagelse. Derudover skal de mobilisere til politisk handling, hvilket er en nødvendig grundsten i det store demokrati og skaber social integration, lokal tilknytning og identitet (ibid.)

Den traditionelle medlemsmodel under pres

Bjarne Ibsen og Klaus Levinsen (2016) beskriver, at den traditionelle medlemsmodel er under pres. En dansk undersøgelse af frivilligt arbejde viser, at andelen, der er medlem af den forening, de arbejder frivilligt for, er faldet fra 79 pct. i 2004 til 70 pct. i 2012.

Medlemsmodellen har traditionelt været det, som knytter det frivillige arbejde til demokratiske processer i foreningen. Ibsen og Levinsen udtrykker bekymring for, at løs tilknytning til foreningener - altså uden medlemskab - kan have en negativ betydning for de demokratiske effekter, som kan opnås gennem foreningsarbejdet (2016:9).

Fællesskab på Rytmisk Center

I dette afsnit introducerer jeg min indsamlede data fra Rytmisk Center. Jeg fremlægger kursisters og underviseres beskrivelser af fællesskabet på Rytmisk Center og præsenterer deres forestillinger om et fremtidigt medlems- og fællesskab.

Holdfællesskaber

Gennem en række interviews med og observationer blandt undervisere og kursister på Rytmisk Center, har jeg fundet nogle generelle tendenser. Jeg har kodet deres beskrivelser og oplevelser og fået det resultat, som I kan se herunder i en word cloud form.

“Lokalerne på Rytmisk Center inviterer ikke til, at man bruger dem. Der er kedelige, brugte sofaer og i det hele taget ikke så rart.” (Kursist på Rytmisk Center, Østerbro)

Disse beskrivelser er generelle for mine observationer. Det beskrives af flere, at de er usikre på om man må hænge ud, og at omgivelserne, der kunne være lavet til det formål, ikke er indbydende. I mine interviews med underviserne kan jeg også finde nogle kritiske punkter for fællesskabet på Rytmisk Center.

“Jeg føler ikke, at jeg rigtigt kender nogen, så jeg kommer ikke til julefrokost. Østerbro er lidt adskilt fra huset, sådan fragmenteret. Ej jeg kender et par stykker, men jeg ved ikke, om man bare må komme for at hænge ud eller for at bruge øvelokaler eller stille op.” (Underviser på Rytmisk Center, Østerbro)

“Jeg er ikke interesseret i medlemskab eller i at bruge stedet, fordi her er meget arbejdsplads agtig. Jeg kommer heller ikke til julefrokost.” (Underviser på Rytmisk Center, Vesterbro)

Word Clouden viser min kode af de ord som kursister og undervisere knytter til det manglende fællesskab uden for undervisningen. De forbinder sig, som I kan se, til at Rytmisk Center har en karakter af skole, arbejdsplads, stor størrelse og pauserum.

Dem der er uinteresserede i et stort fællesskab

Som vist ovenfor er der en del af underviserne, som ikke er interesserede i medlemskab og mere fællesskab på Rytmisk Center. Det bunder generelt i, at de ser Rytmisk Center som en arbejdsplads og typisk et bi-job.

Jeg har lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt forældre til børn, der går til dans på Rytmisk Center. Den viser at 57% af forældrene ikke er interesserede i medlemskab -

primært på grund af manglende tid, travlhed og at de er engagerede andre steder, som de finder mere centrale for dem selv.

Forslag til forbedring af det store fællesskab

Dog er der forældre, som viser interesse i muligheden for medlemskab og mere fællesskab. 43% svarer, at et medlemskab ville være interessant, primært hvis medlemskabet er billigt og hvis det gav mulighed for at bruge lokalerne. 15% af forældrene kunne også være interesserede i at have medbestemmelse i foreningen og i at danne netværk med andre forældre, der har musiske interesser. Kommentarerne går, forståeligt nok på, at der dog skulle følge mere information om, hvad et medlemskab ville indebære.

En af de undervisere, jeg har interviewet siger, at hun godt kunne bruge nogen at sparre omkring undervisning med, men de andre mener, at medlemskab og fællesskab på Rytmask Center er mere interessant for deres kursister end for dem selv.

“Jeg tror mine elever ville være interesserede i at spille mere - for eksempel til open mic. De har jo øvet meget, også på numre de ikke spiller til julekoncert. Der er mange steder, hvor man kan få lov at spille i København, som for eksempel Mojo eller den glade gris, men jeg tror ikke, at mine elever ville have lyst til at spille ude i byen. Så det ville være mega cool for dem med et sted og jamsessions, der er tilknyttet til skolen.” (Voksenunderviser på Rytmask Center, Vesterbro)

Blandt kursisterne er der positiv respons, når jeg fortæller dem om muligheden for medlemskab og mere fællesskab i fremtiden. Herunder ses i Word Cloud jeg har lavet ud fra kodning af ord, som kursister knytter til et optimalt fremtidigt fællesskab.

Generelt for deres drømme er, at fællesskabet skal have et fysisk manifesteret sted med plads til at bygge projekter og spille musik. Nogle drømmer om open-mic og jamsessions, andre om adgang til øvelokaler og igen andre om et arbejdskollektiv for musikere. En voksen kursist drømmer om et sted, som han tit kom på, da han boede i Holland.

“I Holland gik jeg meget til åben jam på en cafe. Så mødte jeg op, hang ud og fandt nogen at spille med.” (Voksen kursist på Rytmisk Center)

Han synes, at det kunne være fedt, hvis Rytmisk Center havde et sted der mindede lidt om det.

Interview med intensiv

Jeg har lavet et mere dybdegående interview med en af de intensive. Her snakkede vi om, hvordan et fremtidigt fællesskab skulle se ud, hvis det skulle være attraktivt for hende.

“Det kunne være fedt med en blanding af faciliteter og fællesskab. Lidt musikkollektivt agtigt. En gruppe mennesker der deles om et sted - hvor man hænger ud, kan arbejde med sin musik alene eller i fællesskab, og hvor der er frihed til at komme når man vil. Det ville give en rolig og rar fornemmelse i stedet for de steder hvor man får en time om ugen og så er det det.” (Intensiv kursist på Rytmask Center)

Hun fortæller også, at hun har fået meget ud af fællesskabet sammen med de andre intensive og at det ville være fedt at kunne holde sammen i længere tid, end man har på kurset.

“Når jeg sidder og producere alene bliver jeg bims i hovedet. Jeg kan få det væk ved at se en anden i øjnene og lige snakke om et eller andet latterligt.” (Intensiv kursist på Rytmask Center)

Det hun umiddelbart finder attraktiv ved et fællesskab på Rytmask Center ligger i et kryds af at få lov til at bruge lokalerne en gang imellem og så i at have et space, hvor mennesker med forskellige musiske retninger kom og arbejdede.

Jeg fortæller hende om Copenhagen Music og deres opbygning omkring frivillighed. Det er hun meget interesseret i. Vi snakker om muligheden for at Rytmask Center får nogle nye lokaler, der for eksempel kunne bruges til at have cafe, bar og performancerum. Hun har lavet et lignende frivilligt drevet projekt før, hvor hun og en gruppe unge fik et rum, hvor de så kørte events. Hun beskriver, hvordan det projekt gav en masse fællesskab med mennesker, som hun normalt ikke snakkede med.

“Jeg tænker at det kunne være fedt hvis Rytmask Center havde skole tingen - og så havde det her sted til sideløbende projekter. Hvor man kunne komme og lave projekter, der ikke har aftenskole- og juleafslutningsviben. Det ville klart hjælpe hvis rummet hed noget andet end Rytmask Center, for det er meget et skolenavn. Når man hører det, ved man bare at det er en skole. Stedet skal være, lavet af Rytmask Center eller sponsoreret, what ever. Og så hedde noget andet.” (Intensiv kursist på Rytmask Center)

Hun udtrykker, som det ses herover, at fællesskabet skulle have en tilknytning, der ikke har en karakter af skole. Det skulle være orienteret omkring events og projekter, der ville gøre det

muligt at skabe fællesskab, lægge arbejde i og samtidigt måske få lov at performe noget af sin egen musik.

“Det er fedt at være en del af noget, at skabe noget og at være med til at gøre noget hyggeligt. Amen det kunne virkelig godt fungere. Også selvom man ikke bliver betalt, hvis det ellers er generøst og frit. Men for at det i starten skulle være attraktivt at komme, så tror jeg, man bliver nødt til at finde på et eller andet. Nogle events så folk finder ud af, at det ikke bare er en skole. Det kunne være performance aftener, men det kunne også være alt muligt andet!” (Intensiv kursist på Rytmask Center)

Metamoderne fællesskaber

For at udforske denne her data og det traditionelle fællesskab i foreninger introducerer jeg i dette afsnit teori af Lene Andersen omhandlende metamodernitet og kulturelt periodiske fællesskaber. Jeg argumenterer for, at foreningsfællesskabet har tendenser, som ikke fungerer til at fordre fællesskab i 2020. Min pointe er, at vi skal derfor lede efter nye metamoderne måder, der i kombination med et medlemskab kan fodre et bredere fællesskab på Rytmask Center.

Fortidens, nutidens og fremtidens fællesskaber

Lene Andersen (2019), fremtidsforsker og filosof, skriver i sin bog ‘Metamodernitet’ om fortidens, nutidens og fremtidens fællesskaber. Hun inddeler fortid, nutid og fremtid i fem kulturelle perioder: Oprindelig, præmoderne, moderne, postmoderne og metamoderne kultur. Som man måske kan gætte, er vi et sted mellem postmoderne og metamoderne kultur, men vi har fællesskaber, der har karakter af at være opstået i de andre kulturelle perioder.

Potentielle tankegange i kulturelle perioder

Hun fremlægger potentialer i de forskellige kulturelle perioder, som jeg finder relevant at inddrage.

I **oprindelig kultur** fremhæver hun dyrkelse af leg, som en interaktionsform, der kombinerer krop og konfliktløsning og på den måde skaber god fysik, bevægelse og empati (Andersen 2019: 85-89). Hun fremhæver også musik som en praksis, der skaber dybere relationer ved at lytte, koordinerer og glædes sammen. Dans er lige sådan en måde at forstå andres kropssprog

og at mærke hinanden. Natur er en tilsvarende komponent. Ved at organisere fællesskaber omkring natur - for eksempel cyklusser, årstider eller bare adgang til natur - skaber man mental stabilitet, forbundethed og mening. Spiritualitet og fælles fortællinger er de sidste af hendes fokus fra oprindelig kultur, jeg vil fremhæve. Spiritualitet kan centrere fællesskab og virke som et sprog, der medierer, at man kan pleje og røre hinandens følelser. Og fælles fortællinger skaber en forståelse af fællesskaber, som noget der vokser, samtidigt med at det forpligter og skaber en forståelse af følelsesmæssig og mental udvikling. Mere konkret muliggøres dette gennem fælles sprog og fortællinger om eksempelvis fejl og sejre i fortiden. Summet op kan man se fællesskaberne som stammer, der er kulturelle tilbud, som lever på en proces omkring meningsfulde projekter frem for økonomisk profit. Et lille antal medlemmer styrker tillid gennem intimitet, øjenkontakt, aflæsning af hinandens kropssprog og følelsesmæssig bonding. Skylden for vores manglende forbundethed, intimitet og mening i vores nuværende fællesskaber skyder Andersen på elektronik og ekspertisering. Alt fra psykologer til professionelle cuddlers bidrager til at bonding fjernes fra vores fællesskaber og bliver et individuelt, privat projekt (ibid.).

Potentialerne i **præmoderne kultur**, finder Andersen omkring symboler, religion og skønhed (2019: 90-93). Symboler har en evne til at minde os om fælles holdninger til moralske og eksistentielle problemer i store menneskemængder. De kan styrke homogenitet og harmoni i større fællesskaber. Religion kan være roden til disse fælles holdninger og fungere som meningsskaber og moralsk kompas. Skønhed skal forstås som en slags kunst, der udforsker og fremmer mening ved at formulere sig skønt (ibid.).

Moderne kultur har også vigtige bidrag. Her skabes institutioner, der sikrer alle fællesskabets medlemmer rettigheder, som liberalisme, demokrati og personlig frihed. For at dette kan blive ved med at fungere optimalt, har vi brug for **postmoderne kultur**. I postmoderne kultur værdisættes kritik, hvilket tillader os at dekonstruere kollektive forestillinger og på den måde synliggøre ligegyldigheder, tilfældigheder og magt (Andersen 2019: 93-94).

For at skabe nye velfungerende fællesskaber skal vi kunne uddannes os i og løbende udfordre kulturelle koder gennem hele livet. Vi skal forestille os, hvordan tidligere og nuværende kulturelle koder, skal kan kombineres i det som Andersen kalder metamoderne kultur (2019:85).

Metamoderne kultur

Målet med metamoderne kultur er at skabe mening for at opretholde frihed og ansvar (Andersen 2019:100-130). Den skal danne ramme for små, intime fællesskaber omkring spiritualitet, leg, musik og samtidig sikre større demokratiske fællesskaber. Og så skal den værdsætte diversitet frem for relativisme. Drømmen er at have kulturelle koder i fællesskaber, selvom de er konstruerede. Disse giver mulighed for at have forestillede fællesskaber, der kan agere politisk. Derfor skal lokale epistemologier (groft oversat fra akademisk sprog, betyder det viden om væren i verden) styrkes, men vi skal samtidigt acceptere at de ikke indeholder alles sandhed. Før i tiden fødtes man med en kulturel kode, en indstilling, der var svær at ændre på. Det medførte at man blev på det samme spor og skabte konflikter og mistillid mellem generationelle, kulturelle og religiøse grupper. Løsningen ser Andersen som mere uddannelse, mere moralsk og følelsesmæssig udvikling og mere kontakt med naturen. Hun ser målet som at være bevaring af natur- og kulturarv og at skabe stærke tilhørsforhold i mindre grupper samtidigt med større forestillede fællesskaber (ibid.).

Generationelle clash mellem moderne og postmoderne kultur

Som jeg ser det, er Rytmask Center en institution, som i sin grundstruktur er moderne, men dens tankegang og dens brugere svømmer rundt i en pool af moderne, postmoderne og metamoderne kultur. Andersen beskriver, hvordan og hvorfor kulturelle clash kan opstå, hvilket jeg synes er interessant at bringe ind i vores proces omkring fællesskaber på Rytmask Center.

Moderne kultur knytter Andersen til kvaliteter som er egalitære, demokratiske, sekulære, tvivlende, videnskabelige, faktuelle, nationale, forenende, befinder sig i fysisk verden og som bygger på en Newtonisk årsag/virkning opfattelse (2019:69-77). Postmoderne kultur er anderledes mere ad hoc, kaotisk, følelsesbetonet, ironisk, informationsbaseret, fokuseret på identitet, uden grænser, dekonstruerende, har en relativiserende forståelse, og en forståelse af virkelighed som individuel og af følelser som subjektive. Modernismen bidrager, som nævnt ovenfor, med stærke fællesskaber, der skaber kæmpe ændringer og mere frihed og lighed.

Postmodernismen er dekonstruktion og et analytisk værktøj, der kan nedbryde, men ikke formår at bygge samfund op. De to kulturers forskelle kan skabe et clash, der medfører konflikter mellem mennesker, der har henholdsvis moderne og postmoderne kulturelle koder og indstillinger. Kulturelle koder er grundlæggende værdier og moralstrukturer. Når der sker

et clash er reaktionen at føle, at andres kulturelle koder er amoralske, primitive eller bare gammeldags eller snobbede (ibid.).

Analyse af empiri

I det følgende vil jeg udforske min indsamlede empiri gennem Lene Andersens teori ved at koble hendes beskrivelser af kulturelle perioder til tendenser, som jeg har observeret.

Foreningers formål: Moderne kultur

Formålet med foreninger har en oprindelse i moderne kultur. Moderne kultur er ovenfor beskrevet som institutioner, der sikrer alle fællesskabets medlemmer rettigheder, som liberalisme, demokrati og personlig frihed. Dette kan spores i foreningers formål, som Ibsen og Levinsen beskriver, skal fungere som et lille demokrati bygget om fælles interesser og skal kunne mobiliserer til større politisk handling.

Hold-fællesskaber: Oprindelig kultur

I min data omkring fællesskab på holdene på Rytmask Center kan jeg finde, at de gode oplevelser af fællesskab er centreret om musik, dans og sjov. Følger man Andersens forståelse af fællesskaber, der udspringer af oprindelig kultur, kan grunden til at hold-fællesskaberne er velfungerende, intime og meningsfulde være at de interagerer og bonder kursisterne gennem leg, musik og dans.

Manglende stort fællesskab: Behov for præmoderne og moderne kultur

Jeg argumenterer for, at man kan belyse kursisterne og undervisernes oplevelse af, at Rytmask Center ikke inviterer til et bredt fællesskab på tværs af holdene med skolens manglende præmoderne og moderne kulturelle træk. Kursisterne føler sig ikke velkomne på skolen omkring undervisningen og underviserne beskriver, at deres tilknytning til skolen primært er arbejdsrelateret. Det mener jeg kan ses som et udtryk for, at Rytmask Center ikke har formået at benytte sig af præmoderne kultur, som gennem symboler og fælles fortællinger kunne minde Rytmask Centers brugere om deres fælles holdninger og moralske kompas. Fraværet af disse kan forklarer den fraværende følelse af en homogent og harmonisk fællesskab.

Forestillinger om fremtidige fællesskaber: Metamoderne kultur

Andersens tanker omkring metamoderne kultur, kan hjælpe os med at forme et fællesskab, der opfylder kursisternes forestillinger om fremtidige fællesskaber på Rytmask Center. Generelt drømmer de om fællesskaber, der centrerer sig om at bygge projekter og om musik. Derudover beskriver de fællesskaberne som havende en grad af frihed og medbestemmelse. Jeg argumenterer for, at denne drøm kan udfyldes med et fællesskab af metamoderne kulturel karakter, da målet med denne er at skabe mening for at opretholde frihed og ansvar. Den skal danne ramme for små, intime fællesskaber om for eksempel musik og samtidig sikre større demokratiske fællesskaber. De små fællesskaber er dem som kursisterne efterspørger og jeg vil mene, at den større sikring af demokratiske fællesskaber så vil kunne etableres gennem foreningens medlemskabs form, der er moderne kulturelt inspireret. Det Rytmask Center derudover mangler, argumenterer jeg for, kan være det Andersen beskriver som konstruerede kulturelle koder, der giver mulighed for at de fremtidige medlemmer kan have et forestillet fællesskab med resten af medlemmerne. Opsummerende har vi altså allerede velfungerende små fællesskaber på holdene, men for at skabe et metamoderne fællesskab skal vi skabe lignende små fællesskaber, der kunne være medlemsskabsbaserede og have tilhørende kulturelle koder. På den måde kan vi skabe mening for vores medlemmer samtidigt med at skabe forestillede fællesskaber, der kan mobiliserer til politisk handling.

Den intensive: Generationelt clash

Afsluttende vil jeg argumenterer for, at den intensive kursists udtryk for at et fremtidigt fællesskab skulle tage afstand til Rytmask Centers aftenskole-karakter og i stedet give plads til realisering af egne projekter, potentielt kan ses som det Andersen beskriver som et generationelt clash. Som hun beskriver kan der, når moderne og postmoderne kulturelle koder mødes, ske et clash i grundlæggende værdier. Det kan forklarer den intensive kursists reaktion på aftenskoler som gammeldags, fordi aftenskoler bærer en moderne kulturel kode. På samme måde er der chance for at ældre medlemmer vil synes, at hendes selvrealiseringsprojekt er amoralsk.

Inspiration fra danske foreninger

I dette afsnit udforsker jeg andre foreningers medlems- og fællesskab. Jeg introducerer interviews med nøglepersoner fra Afspændingspædagogisk Aftenskole, Den Skandinaviske Yoga og Meditationsskole og Copenhagen Music, som samles i en række forskelligartede inspirationspunkter, jeg finder relevant for Rytmask Center.

Afspændingspædagogisk Aftenskole (APA)

Introduktion

I det følgende vil jeg præsentere APA som forening. Jeg kommer ind på deres opbygning af foreningen og præsenterer deres erfaringer og tanker omkring dette.

“Helt oppe fra, så handler det at være en forening om demokratisk forståelse og om at have forskellige former for kurser, hvor man samles om noget i fællesskab med andre og bliver klogere på noget sammen. Det man kan blive klogere på her er kroppen, bevidsthed og sammenhæng mellem krop og psyke.” (Louise, Skoleleder)

APA er en forening, der tilbyder undervisning i krop og psyke. De har 20 undervisere ansat, hvoraf de fleste har APA som deres hovedbeskæftigelse. Det betyder, at foreningens arbejdsfællesskab minder om en lille skole. Der er et lærerværelse, de har en hverdag med sine kollegaer og har fælles aktiviteter i form af kurser, julefrokoster, personalemøder og samarbejder lærerne imellem.

Medlemskab og bestyrelse

Alle kan blive medlem af APA, men man bliver ikke automatisk medlem når man tilmelder sig et kursus. I dag har de 35 medlemmer. Det er typisk mennesker, som enten har gået til undervisning på skolen gennem en lang periode, undervisere, gamle undervisere eller bestyrelsesmedlemmer.

Det koster ikke noget at blive medlem, det skal man bare henvende sig og sige at man vil. Som medlem bliver man orienteret om den årlige generalforsamling til hvilken man har

mulighed for at stemme til et bestyrelsesvalg. Medlemsskabets funktion er, at mennesker der føler tilknytning til huset har mulighed for at følge med og have indflydelse på foreningens liv.

Bestyrelsen består af 7-9 medlemmer. I dag er der en medlem fra administrationen, to undervisere, en deltager-repræsentant og fire eksterne medlemmer. Eksterne medlemmer er nogen, som ikke arbejder eller går til kurser på APA. Det at de har tre medarbejderrepræsentanter mener Louise er usædvanligt for aftenskoler. Underviserne på APA har nemlig en større interesse for foreningens liv end normale aftenskolelærere, fordi de har skolen som deres primære arbejdsplads. Hun fortæller, at APA tenderer til at have en flad struktur, hvor man lytter til undervisernes og medarbejdernes holdninger.

Deltagerrepræsentanten er en vigtig stemme, som giver brugerens perspektiv. Noget som man som underviser eller administration kan gætte sig til, men man kan ikke vide det uden en repræsentant. Deltager-repræsentanten vælges af de andre deltagere årligt, men typisk er der kun en der stiller op. De opfordrer underviserne, særligt på de hold, hvor der er deltagere der har været der i mange år, til at få deres elever til at stille op. Valget afholdes en halv time før generalforsamlingen starter, så der er er nogen der møder op.

Kursisternes fællesskaber

Louise tror, at grunden til at de ikke har flere medlemmer er, at kursisterne har mere brug for et lille fællesskab end det store.

“Går man til fødselsforberedelse har man meldt sig til på hjemmesiden eller på kontoret. Man møder op og bliver en del af en lille enhed i den store enhed med ens hold og underviser. Det er ligesom det fællesskab man indgår i. Rigtig mange aner ikke, at APA er en aftenskole” (Louise, Skoleleder)

APA afholder arrangementer for nuværende og potentielle kursister på tværs af holdene. Sidste år havde de for eksempel ‘Familiefestival’ - en slags åbent hus med forskellige gratis aktiviteter, der var henvendt til voksne med børn. Et andet eksempel kunne være deres temaaften om overgangsalder. Arrangementerne er henvendt til forskellige grupper af mennesker, der kommer på skolen, men Louise tænker dem som deltagere af huset frem for potentielle medlemmer. Hun synes, at medlemmer har en klang af idrætsklub eller fitnesscenter, som ikke passer til APA.

Ophold omkring undervisningen

“Vi har stillet caféborde i rummet uden for undervisningslokalerne. De er meget besøgte, særligt på tidspunkter hvor folk myldrer ud fra undervisning. For eksempel af fædre der går til rytmik. Så sidder de der 10 fædre og giver børnene mad og snakker sammen.” (Louise, Skoleleder)

Før i tiden mindede området om et venteværelse, men fordi skolen ikke ligger tæt på nogle cafeer, har de besluttet, at man skal have bedre mulighed for at hænge ud. For det meste er det dem, der går på hold sammen, der sidder og snakker - især hvis de har børn, der skal skiftes eller have mad. Men det er en hår-fin grænse. Deltagerne skal føle sig hjemme, men de skal også forstå, at der kommer forskellige mennesker i huset, og at der skal være plads til alle.

“Fædrene bruger de høje stole, når de giver mad, og dem sætter de så ikke på plads. Det er jo ikke, fordi det er et problem problem, men det skal bare gøres. Det skal se pænt ud hele tiden, så der er nødt til at være den der alf. Altså en der ser om der ser ok ud, eller om der er røget lidt mos på gulvet.” (Louise, Skoleleder)

Laver man plads til at folk kan hænge ud, skal der være nogen, der har ansvar for at rydde op. Om dagen gør administrationen det og om aftenen har de ansat det de kalder en alf - en slags piccoline, der sørger for, at alt spiller og for at lukke stedet ned om aftenen.

Udlån af lokaler

APA har gode erfaringer med at låne deres lokaler ud til deltagerne. De reklamerer ikke for, at man kan bruge lokalerne efter undervisning, men hvis nogen spørger kan det sagtens lade sig gøre, bare de rydder op efter sig selv. Hvis en fra administrationen ikke har travlt, kan hun også lige hjælpe med at finde de ting som ville være rart for dem at låne.

Inspiration fra Afspændingspædagogisk Aftenskole (APA)

Rytmisk Center kan overveje at lade sig inspirere af min beskrivelse af APA på en række områder.

Medlemskab

Jeg vil mene, at APA har en nem og tilgængelig medlemsform, som Rytmask Center let kunne overfører til jeres forening. Det ville helt simpelt kræve at have et sted på jeres hjemmeside med en titel der hedder 'medlemskab', hvor der står en mailadresse, man kan skrive til, hvis man vil være medlem. I kan eventuelt se APAs hjemmeside for inspiration¹. Medlemskabet ville så ikke fordre fællesskab, men ville give gennemskuelig adgang til generalforsamlinger og valg.

Fællesskab

Af APAs fællesskab kan Rytmask Center lære, at fællesarealer kræver en ansvarsperson. I kan også lære, at kursister muligvis er mere forfaldne til at hænge ud, hvis de har et praktisk ærinde til fælles - som for eksempel at fodre babyer. Det hyggelige ved fællesområderne på APA er også, at der er et køkken man kan bruge. Der er mulighed for at bruge en mikroovn og for at lave te. Dette kræver dog, at man ansætter en alf eller at nogen andre påtager sig oprydningsopgaven.

Udlån af lokaler

Rytmask Center kan vælge at lade sig inspirere af APAs holdning til udlån af lokaler: At man uformelt kan låne et lokal, hvis det ikke bliver brugt, hvis man rydder op efter sig, og hvis man aftaler det med en fra administrationen. Dette kunne også være en mulighed for at give noget tilbage til eventuelle frivillige.

Skandinavisk Yoga og Meditationsskole

Introduktion

Skandinavisk Yoga og Meditationsskole blev grundlagt i 70'erne, hvor en mand, der engang hed Jørgen, men nu hedder Swami Janakananda, grundlagde skolen. Han havde arvet nogle penge, som han brugte til at oprette en fond, der sammen med folkeoplysningsbidraget er finansieringskilden for foreningen. I 1974 købte fonden en opgang på Købmagergade som stadig er huset, hvor skolen holder til. Skolen er værdimæssigt knyttet til andre skoler med samme navn i Århus og Oslo og til et retreat center i Sverige, men er økonomisk uafhængig

¹ <https://www.apa-afspaending.dk/om-apa/>

af disse. På skolen undervises der udover i de fysiske øvelser også i meditation, åndedræt, afspænding og koncentration, hvilket er anderledes fra den mainstream yoga. Kursisterne er primært mellem 30 og 60 år gamle.

Undervisning og deltagere

Man tilmelder sig kurser på skolen og bliver altså ikke medlem for at få undervisning, som i fitnesscentre. Skolen tilbyder kurser på på grundlæggende, let, mellem, øvet og intensivt niveau, men som kursist når man også et punkt, hvor skolen i København ikke kan tilbyde en mere. Når det opstår, bliver man typisk selv lærer eller tager på retreats i stedet. På den måde er yoga lidt som at lære et instrument - på et tidspunkt holder du op med at have brug for undervisning.

Ophold omkring undervisning

Der er mulighed for at slå sig ned i receptionen, hvor der er lavet et hyggeligt sofabjørne, men der er forskellige holdninger til, hvor social skolen skal være. Nogen har stedet som et vigtigt social mødepunkt, mens andre kommer for at finde ro og være sammen med sig selv.

“Det var meget anderledes i 70’erne og 80’erne. Der var her helt proppet herinde. Folk boede i huset - sådan lidt BZ agtigt. Sindssygt mange voksne og børn der bare boede her og lavede yoga. Nu er der kommet den der "shhhh vi laver yoga" stemning.” (Lasse, Administrativ medarbejder)

Dog mener de, at et fællesskab ikke kun opstår, når man sidder og snakker sammen. Man kan få lige så meget fællesskabsfølelse af at lave yoga, bom stille, i en gruppe. Drømmescenariet, beskriver de, som en tilknyttet vegansk restaurant i deres gård.

Fællesskab i huset

Fonden og huset giver skolen mulighed for at lave et fællesskab, som ikke kun er undervisningsorienteret. De afholder for eksempel særarrangementer som koncerter. Derudover har de en yogabutik på gadeniveau og en sal, hvor der er nogle der bor.

“På tredje sal er der et ashram. Det er lidt specielt for stedet. Det betyder, at der bor folk i huset, som er yogalærere eller arbejder med deres yogapraksis. Det er en

intensiveret livsstil. Hvor man spiser særligt mad og forsøger at udleve yogaen i sin hverdag.” (Lasse, Administrativ medarbejder)

Dem, som bor i huset, er der på forskellige vilkår. Nogle underviser i yoga og får lov til at bo her gratis til gengæld, men der er også en der læser jura, som har fået lov at bo her, fordi hun har taget et langt kursus og manglede et sted. Hun betaler lidt husleje, fordi hun ikke har tid til tjanser ved siden af sit studie.

Frivillighed

Frivillighed er en integreret del af yoga, som kaldes Karma Yoga. På retreatet bliver man undervist i at blive en del af og få et fællesskab til at fungere. Karma-tanken har også sat sit præg på huset, som vedligeholdes af frivillige en arbejdsdag om måneden, som de kalder ‘Søndag i Ashram’. De frivillige er en slags venner af huset, så de har ikke som sådan en titel. Det sker lidt løbende, at folk føler sig knyttet og så kommer og bidrager, fordi yoga for mange er et stærkt interessefællesskab. Butikken er også primært frivilligt drevet. Her kan man, hvis man kommer meget i huset, melde sig på vagter og så får man yoga til gengæld. Udover yoga invitationer til ‘Søndag i Ashram’ og fællesarrangementer, som kunne være infoaftener, workshops eller koncerter.

“Det er en fin måde at blive betalt, fordi det kan være svært at få råd til yoga, selvom det er noget, som alle gerne skulle have adgang til.” (Lasse, Administrativ medarbejder)

Butikken har åbent fra 15 til 18 hver dag. Vagterne dækkes typisk af frivillige, men hvis der er et hul i planen, er der en fra administrationen, der dækker det.

“Hvis kvaliteten skal være i top, kan man ikke sætte frivillige til det. Det er noget med butikken. Det kan godt være, at de frivillige ikke kender varerne lige så godt som ham, der bestiller dem, men til gengæld synes de, at det er helt vildt hyggeligt at snakke med dem der kigger ind.” (Lasse, Administrativ medarbejder)

De er glade for deres brug af frivillighed og overvejer derfor at ansætte en frivilligkoordinator, for at kunne bruge det mere. Ønsket er at lave frivillighed projektorienteret, så administrationen kan identificere opgaver, som de frivillige så løbende

kan gribe. Men hvis det er seriøst og nødvendigt arbejde, kan man dog ikke forvente, at frivillige kan tage sig af det.

“Der skal noget til, før man bliver frivillig. Man skal lige have siddet og snakket lidt og drukket en kop te. Det er meget uformelt, men jeg kan hurtigt fornemme det, synes jeg. Altså hvis der kommer en og råber mig ind i hovedet "JEG VIL VÆRE FRIVILLIG", så er det måske ikke lige det. Det skal være nogen, som er stille og rolige. Vi er lidt ekstra forsigtige med, hvem vi lukker ind, fordi vi ligger lige her midt på strøget. Der er alle mulige mennesker, også nogen der er helt psykotiske og kommer ind og vil have hjælp. Der kommer nogen vilde folk ind en gang imellem.”
(Lasse, Administrativ medarbejder på yogaskolen)

At blive optaget som frivillig er altså en mere uformel proces, der sker i forbindelse med, at man kommer til yoga. Så begynder man måske at tænke over, hvad huset egentlig er for et sted. På et tidspunkt falder man så over karma-yoga konceptet, og så bliver man frivillig eller ‘en ven af huset’.

Medlemskab og bestyrelse

Bestyrelsen og medlemsskaber er ikke modellen de bruger til at skabe fællesskab. Det er mere en formalia-ting.

“Man skal jo have en generalforsamling en gang om året, så det er der. Vi overholder de formelle regler og har en behård revisor. På den måde er det, som det skal være, men det er meget uformelt i daglig omtale.” (Lasse, Administrativ medarbejder på yogaskolen)

Alle, der har en funktion i huset, har medbestemmelse, men det sker ikke ved brug af en medlemsskabsform. I stedet sikres medbestemmelse gennem forskellige råd for lærere, ashram og butikken. Foreningen fungerer ikke som et firma, hvor der er en, der sidder og bestemmer det hele. Alting skal op til råd, så de sikrer en flad struktur. De vil også gerne have et frivilligråd, men har det ikke på nuværende tidspunkt. En gang imellem arrangerer de stormøder, hvor alle der har en funktion i huset møder op. Det er for at sikre, at man kan placere folk og deres funktion, så man hilser på hinanden.

Inspiration fra Skandinavisk Yoga og Meditationsskole

Rytmisk Center kan overveje at lade sig inspirere af min beskrivelse af Skandinavisk Yoga og Meditationsskole på en række punkter.

Medlemskab

På medlemskab-fronten kan Rytmisk Center, vælge at lade sig inspirere af Skandinavisk Yoga og Meditationsskole ved at ansætte en revisor, der sørger for at alt formalia er på plads. På samme måde som yogaskolen, kan man i forlængelse af det så opbygge andre konstruktioner til at fremme fællesskab, som kan tilpasses skolen uden at skulle flettes ind i lovgivning.

Fællesskab

Rytmisk Center kan vælge at lade sig inspirere i forskellige udstrækninger på fællesskabsområdet. Man kan selvfølgelig vælge at udleje nogle lokaler som et kollektiv af musikere eller tilbyde bolig mod vedligeholdelse, kælner for huset eller undervisning på skolen. En anden inspirerende model er den frivilligt drevne butik. Den model kunne man lade sig inspirere af, hvis I på et tidspunkt vil køre en bar, cafe eller lignende. Det sidste jeg vil anbefale, at I overvejer at lade jer inspirere af råd og stormøde konstruktionen. Det ville komme følelsen af at man ikke kender folk i huset til livs.

Copenhagen Music

Introduktion

Copenhagen Music er en musikforening for orkestre og kor. Den består af 200 unge fritidsmusikere, en aldersgruppe mellem 20 og 40 år, som synger og spiller i ensembler. Foreningen er udelukkende frivilligt drevet og dens primære formål er at hjælpe ensemblerne med økonomisk statsstøtte. Udover det fungerer den dog også som et fællesskab, der tilbyder kurser, workshops og fester, lokaliseret i et hus med øvelokaler og scener i Sydhavnen. Foreningen blev grundlagt for 15 år siden og består primært af unge mennesker.

Medlemskab og bestyrelse

Alle der bruger foreningen er medlemmer. Medlemskabet giver gratis adgang til øvelokaler, koncertvenues og et barområde med tillidsbar, hvor der er tillid til at man betaler for det man

tager. Korene betaler 125 kr. til foreningen for økonomistyring og så betaler dem som har en dirigent aftenskoletakst.

Bestyrelsen er medlemsvalgt af dem, der møder op til deres årlige generalforsamling. Kommer der nye medlemmer, har de typisk engageret sig i udvalg i løbet af året. Bestyrelsen består udelukkende af medlemmer, da de har valgt ikke at rekruttere udefra.

“Vi har mange kompetencer fra erhvervslivet eller studier i os selv. Det er vigtigt, at det ikke er nogen, vi skal betale. De skal engagere sig frivilligt, og det har man ikke lyst til, hvis man kommer udefra og ikke har nogen forbindelse til foreningen.”
(Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

For to år siden omlagde de hele foreningens struktur. Før var der langt færre medlemmer i bestyrelsen - primært dem, der startede foreningen. De holdt bestyrelsesmøder og generalforsamlinger på en bar og planlagde selv uden at engagere andre. I dag er ingen af de medlemmer tilbage, da de trak sig til fordel for, at andre engagerede sig. Samtidigt begyndte foreningen at lave fester og socialt netværk på tværs af ensembleerne.

Kurser, workshops og fester

Copenhagen Music tilbyder løbende kurser for alle deres medlemmer, oftest med deltagerbetaling. Deres erfaring er, at mange har lyst til at møde op - både for at lære noget, men også for at møde nogle af de andre medlemmer. Dem møder man ellers ikke, fordi ensembleerne fungerer som lukkede grupper.

Copenhagen Music arrangerer hver sommer en festival, hvor alle ensembleerne spiller en halv time. Efterfølgende er der så fest til den lyse morgen. Derudover holder de en årlig julefrokost og en generalforsamlingen, der også er efterfulgt af en stor fest. De prøver at holde generalforsamlingen til en time og så er resten fest.

Det har dog taget tid at få en kultur, hvor ensembleerne har lyst til at komme til fælles arrangementer. Astrid siger følgende om deres første fest:

“Man dansede med sin gruppe, men man turde ikke snakke med nogen af de andre, fordi det var så klike-opdelt. Da vi begyndte at få klikerne væk fra hinanden, var det

fordi vi fik nogle fra de forskellige ensembler til at planlægge festerne” (Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

At få folk fra forskellige ensembler til at arrangere festerne gjorde, at de turde snakke sammen og kunne introducere deres venner for hinanden. Derudover har de lavet lege, der skal ryste sammen, som for eksempel at alle får en linje fra en sangtekst, som de skal gå rundt og synge og så stille sig i rækkefølge.

Frivillighed

Foreningen er udelukkende drevet af frivillige, hvilket medfører, at ingen føler sig snydt for betaling for deres arbejde.

“Det bliver kun til det vi selv laver. Vi siger altid, hvis I har lyst til at være med her, så er det fordi I har lyst til at være sociale, til networking og lyst til at engagere sig. For ellers kan vi ikke fungere som forening.” (Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

Alle arrangementerne er frivilligt drevne, Astrid startede selv som eventkoordinator, før hun blev HR-manager.

De frivillige er samlet som en officiel gruppe. Så bare fordi man er medlem, betyder det ikke, at man er frivillig. Copenhagen Music belønner blandt andet de frivillige med en årlig frivillig dag, hvor de laver noget sjovt sammen. De uddeler også gaver til alle de frivillige til generalforsamlingen.

Den unge alder i foreningen gør, at mange studerer. Det betyder, at de har meget tid, men også eksamensperioder. Af samme grund holder foreningen sommerferie i skolernes sommerferie - det er for svært at planlægge ellers.

“Det er hårdt arbejde at skaffe frivillige. Hver gang vi er samlet, handler det, for mig, om at finde ud af hvilke kompetencer folk har, hvad de synes er sjovt og hvordan man kunne bruge det til at engagere dem.” (Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

Astrid og de andre, som er ansvarlige for fællesskab og frivillig-rekruttering, arbejder strategisk og bevidst med forskellige engagerings-taktikker. Hvis et ensemble ikke kommer til fællesarrangementerne er en strategi for eksempel, at invitere dem til spille.

Titler og netværk

Forskellen på et medlemskab og det at være frivillig er, at man får en titel som frivillig som man kan skrive på sit CV.

“Vi har allerede en fælles interesse i musik, men udover den får folk mulighed for at bruge deres uddannelse. Mange af vores medlemmer er studerende, så de kan bruge foreningen som en faglig platform, hvor de kan udvikle sig. Man kan skrive det på som relevant studiejob.” (Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

Music Copenhagen har på den måde udviklet en rigtig win-win model, hvor foreningen får gavn af deres medlemmers egenskaber samtidig med at medlemmer kan få faglig erfaring, større netværk og mulighed for selvrealisering. Alt sammen inden for rammer, som Astrid beskriver som en legeplads - forstået på den måde, at hvis man prøver noget af, der ikke virker første gang, så kan man bare prøve igen, uden at nogen holder regnskab.

Titlerne varierer inden for eventkoordinator, PR-ansvarlig og Manager. Hver ensemble skal have en manager, hvis de skal ud og spille. Det er den person der sørger for at få jobs. De har oprettet et manager netværk, hvor man kan mødes og dele erfaringer og strategier som for eksempel, hvor meget man kan tage for et job.

Fællesskabet fungerer også som et fagligt netværk udover emsemblernes jobbooking. Astrid har for eksempel fået sit nuværende job gennem en hun faldt i snak med til et Copenhagen Music arrangement. Der er også flere af medlemmerne, der har startet projekter på tværs af ensembleerne efter at have mødt hinanden i foreningen.

Fællesskab

Alle managere har en nøglebrik til lokalerne, så de kan komme og gå. I princippet kan alle medlemmerne også få en nøglebrik, så de for eksempel kan komme og bruge tillidsbaren. Det er kombineret med alarmer og et system, der logger information om, hvem der har været i lokalerne hvornår.

Astrid kan ikke som sådan se noget identitetsmarkører, der binder dem sammen i hele foreningen. Ensembleerne har klart ting til fælles, men det er også dem man bliver en del af før man bliver medlem af Copenhagen Music.

Det er vigtigt for fællesskabet, at der ikke er ensembler, der minder for meget om hinanden. De afviser ensembler, der minder om alleredeværende medlemmer, for at undgå konkurrence.

Oplevelse fra Rytmask Center

Astrid og hendes kor plejede at gå på Rytmask Center. Men da deres underviser skulle på barsel fik de en ny, som ikke passede godt til koret. Derfor begyndte de at tænke over, om der var andre måder at organisere sig på og kom frem til, at de godt kunne gøre alt selv. Det var der ikke mulighed for hos Rytmask Center.

“Vi havde ikke brug for en underviser, men i stedet for faciliteter og sparring. Vi faldt over Copenhagen Music, som kunne give os det billigt. Her kan man blive korleder, selvom man ikke er musikuddannet og få lov til at vokse på en anden måde.” (Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

Astrid har lært meget af at få ansvar selv. Hun nævner heriblandt rekruttering, kontakt til folk, opslag, jobsamtaler og koordinering - alle ting hun også kan bruge i sit arbejde.

“Jeg savnede at komme ud og spille og at have kommunikation og netværk med andre. At møde nogle af de andre. Man vidste ikke, hvad man skulle sige, når man mødte nogen fra et andet hold. Man havde aldrig set dem før, for der har ikke været noget der blandede folk.” (Astrid, Aktivitetsansvarlig og bestyrelsesmedlem)

Hun beskriver, hvordan hun savnede, at der var nogen der faciliterede et fællesskab - noget socialt og netværksorienteret.

Inspiration fra Copenhagen Music

Rytmask Center kan overveje at lade sig inspirere af min beskrivelse af Copenhagen Music på en række punkter.

Medlemskab

For Rytmask Center er det nok lidt for ambitiøst at have alle kursister som medlemmer, fordi det ikke er alle, der regner med at være tilknyttet skolen i en længere periode. Dog vil jeg mene, at man ville kunne lade sig inspirere af at have tilbuddet om samme slags form for medlemskab. Copenhagen Music har formået at ramme det yngre segment, som Rytmask Center nogle gange taber på gulvet. Derfor vil jeg mene, at I kan lade jer inspirere på en række punkter.

En medlemskabsform, inspireret af Copenhagen Music ville kræve oprettelse af fire forskellige elementer: En frivilligkoordinatorstilling, begivenheder som skulle frivilligt arrangeres, en medlemskabsfunktion for de frivillige og tilhørende titler. Derudover skal man overveje, om man kan finde frivillige inden for de nuværende kursister, eller om det er nødvendigt at engagere nye, fordi der ikke er nok "unge" til at fylde opgaven.

Medlemskabsdelen af denne form vil betyde, at I skal indstille jer på at have flere bestyrelsesmedlemmer, som har arbejdet sig op gennem foreningen. I kan principielt stadig have eksterne bestyrelsesmedlemmer, men jeg ser det som essentielt, at der er mulighed for at medlemmerne kan arbejde sig op, fordi der skal være en form for demokratisk grundtanke og følelse af ligeværd.

Fællesskab

På fællesskabsfronten kan Rytmask Center også lade sig inspirere i forskellige udstrækninger. I den korteste udstrækning kan I facilitere flere arrangementer for kursister og i den længste kan I oprette en åben tillidsbar og et frivilligt fællesskab, som har nøglebrikker til bygningen og mulighed for at komme og gå som de vil.

Analyse

Jeg inddrager nu igen Andersens teori om metamodernitet med det formål at beskrive, hvorfor de ovennævnte foreninger har etableret en virksom fællesskabsform.

Fælles for foreningerne er, at de har udtalte kulturelle koder og et forestillet fællesskab, der er meningsfuldt. Hos APA er det forestillede fællesskab bygget op omkring en dyrkelse af sammenhæng mellem krop og sind, hos Skandinavisk Yoga og Meditationsskole er det samlende en ideologi omkring karma og yoga - og hos Copenhagen Music værdsættes netværk, karriere, fester og musik. Disse er alle kulturelle koder, som foreningerne har konstrueret og fået til at fungere som samlende i et stort forestillet fællesskab, som er det potentiale Andersen finder i præmoderne kultur. Derudover har foreningerne mindre fællesskaber i form af hold, frivilligrupper og ashram, der fordrer mindre, intime fællesskaber gennem dyrkelse af henholdsvis krop og sind, spiritualitet og yoga eller musik - alt sammen noget, der kan sammenlignes med potentialerne Andersen finder i oprindelig kultur. Til sidst er foreningerne også lykkedes på forskellig vis med at inkorporere moderne kulturelle fællesskaber, der skal sikre foreningernes demokratiske struktur gennem henholdsvis medlemskab uden decideret fællesskab, råd eller medlemskab og frivillighed. Afsluttende har foreningerne til fælles, at de har en mere snæver aldersspredning blandt deres medlemmer/kursister end Rytmask Center. Dette medfører en mindre tilstedeværelse af generations clash.

En god grobund for engagement: Ibsen og Levinsen

Engagement i foreninger giver større social kapital og større social kapital medfører større engagement i frivillige projekter (Ibsen og Levinsen 2016:9). Derfor tænker jeg, at vi gerne vil fordrage engagement i Rytmask Center som forening. Ibsen og Levinsen har observeret, at lange medlemsskaber, hyppig deltagelse i aktiviteter og at komme tit i foreningen medfører mere deltagelse i 'det lille demokrati' og mere frivilligt arbejde (2016:97-100). Engagementet afhænger ikke meget af formålet, men mere af aktivitetsformatet og af medlemmernes forståelse for medlemsfunktionen. De har observeret at italesættelse af forventninger til, at unge er med til at udvikle og deltage frivilligt i foreningen, fremmer deres engagement. Hvis de modsat 'nyder uden at yde' daler engagementet. Ingen forudbestemthed eller definerede opgaver og meget åbenhed skaber også større engagement ligesom socialt fællesskab om fælles værdier. Kollektivitet er generelt et plus både i gruppe og individuelle aktiviteter.

Grupperne skal helst ikke være for store, for så medfører det 'free riders'. Risikoen ved for små lukkede grupper er dog, at medlemmerne ikke deltager i 'det lille demokrati', men kun i deres egen gruppe.

Af disse grunde er det succesfuldt og godt for engagementet at kombinere generalforsamlinger med sociale aktiviteter. (Ibsen og Levinsen 2016: 100-101). Politiske og samfundsmæssige fælles værdier fremmer engagement og interesse for foreninger - det kan blandt andet ses ved, at aktivitetsforeninger har større engagement, hvis lederne er optaget af et større formål og har tydelige værdier. De observerer, at den bedste medlemsmodel til at fodre frivilligt arbejde og engagement blandt medlemmer er, at børn under 15 år kan være medlemmer, men først frivillige når de fylder 15. I starten af deres frivillighed skal de helst have ældre mentorer (ibid.).

Konklusion og indsigter

Jeg kan konkludere, at aftenskoler skal være foreninger, og foreninger skal have medlemmer og en bestyrelse, der er valgt af medlemmerne. Disse krav lever Rytmask Center ikke op til på nuværende tidspunkt.

Jeg kan dog også konkludere, at det er sjovt at gå til undervisning på Rytmask Center. Skolens brugere har gode oplevelser af fællesskaberne omkring musik og dans på holdene. De oplever deres undervisning som kompetent og sjov.

Fællesskabet på tværs af holdene halter dog lidt bagefter. Det beskrives af flere, at de er usikre på, om man må hænge ud på Rytmask Center og at omgivelserne, der kunne være lavet til det formål, ikke er indbydende. Underviserne og kursisterne opfatter Rytmask Center som en arbejdsplads, en stor skole eller et pauserum. Generelt er underviserne ikke interesserede i medlemskab og mere fællesskab på Rytmask Center, da de ser Rytmask Center som en arbejdsplads eller et bi-job. Heller ikke forældrene til børn, der går på Rytmask Center har videre interesse i mere fællesskab og medlemskab. Blandt kursisterne er der positiv respons på muligheden for medlemskab og mere fællesskab i fremtiden. Generelt drømmer de om et fællesskab, der er fysisk manifesteret i et sted med plads til at bygge projekter og spille musik. Derudover beskriver de fællesskaberne som havende en grad af frihed og medbestemmelse.

Jeg kan videre konkludere, at Lene Andersens tanker omkring metamoderne kultur, kan bidrage til at forme et fællesskab, der opfylder kursisternes forestillinger om fremtidige fællesskaber på Rytmask Center. Et fællesskab af metamoderne kulturel karakter har målet at skabe mening for at opretholde frihed og ansvar. Det skal danne ramme for små, intime fællesskaber omkring for eksempel musik og samtidig sikre større demokratiske fællesskaber. De små fællesskaber er dem, som kursisterne har forslag til, og en større sikring af demokratiske fællesskaber vil kunne etableres gennem et medlemskab.

Rytmask Center mangler konstruerede kulturelle koder, der giver mulighed for, at de fremtidige medlemmer kan have et forestillet fællesskab. Rytmask Center har altså allerede velfungerende små fællesskaber på holdene, men for at skabe et metamoderne fællesskab skal I skabe lignende små fællesskaber, der kunne være medlemskabsbaserede, og have tilhørende kulturelle koder. På den måde kan I skabe mening for jeres medlemmer samtidigt med at I kan skabe forestillede fællesskaber, der kan mobiliserer til politisk handling.

I kan lade os inspireres af andre foreninger i formningen af det fremtidige fællesskab på Rytmask Center. Fælles for foreningerne, jeg har besøgt, er at de har udtalte kulturelle koder og et forestillet fællesskab, der er meningsfuldt. Hos APA er det forestillede fællesskab bygget op omkring en dyrkelse af sammenhæng mellem krop og sind, hos Skandinavisk Yoga og Meditationsskole er det samlende en ideologi omkring karma og yoga og hos Copenhagen Music værdsættes netværk, karriere, fester og musik.

Derudover har foreningerne mindre fællesskaber i form af hold, frivilligrupper eller ashram, der fordrer mindre, intime fællesskaber gennem dyrkelse af henholdsvis krop og sind, spiritualitet og yoga eller musik. Til sidst har foreningerne også lykkedes med at inkorporere moderne kulturelt inspirerede fællesskaber, der skal sikre foreningernes demokratiske struktur gennem henholdsvis medlemskab uden decideret fællesskab, råd eller medlemskab og frivillighed.

Til sidst kan jeg konkludere, at engagementet ikke afhænger af formålet, men af aktivitetsformatet og af medlemmernes forståelse for medlemsfunktionen. Ingen forudbestemthed, ingen definerede opgaver og åbenhed skaber større engagement og

interesse ligesom socialt fællesskab om fælles værdier og politiske og samfundsmæssige fælles værdier.

Anbefalinger

Ud fra mine indsigter kan jeg konkret anbefale følgende i etableringen af et medlemskab og fællesskab på Rytmask Center.

1. Klare kulturelle koder

Jeg kan anbefale at et fremtidigt fællesskab og medlemskab bygger på tydeligt formulerede kulturelle koder. Med det menes, at man fra Rytmask Centers side har et tydeligt sprog omkring, hvad der forener deres brugere, medlemmer eller frivillige.

2. Mindre fællesskaber i det store

Min anden anbefaling er at etablere mindre fællesskaber organiseret omkring meningsfulde projekter der centrerer sig i natur og kultur - hvilket for eksempel kunne være sæsonbestemte musikprojekter. Derudover er det centralt, at projekterne skal være en størrelse, der gør det muligt for de frivillige eller medlemmerne at forme dem. Hvis man skal imødekomme ønskerne fra Rytmask Centers nuværende brugere, skal fællesskaberne være fysisk manifesterede og eventuelt have mulighed for at bruge faciliteter og lokaler på skolen.

3. Ansættelse af koordinator

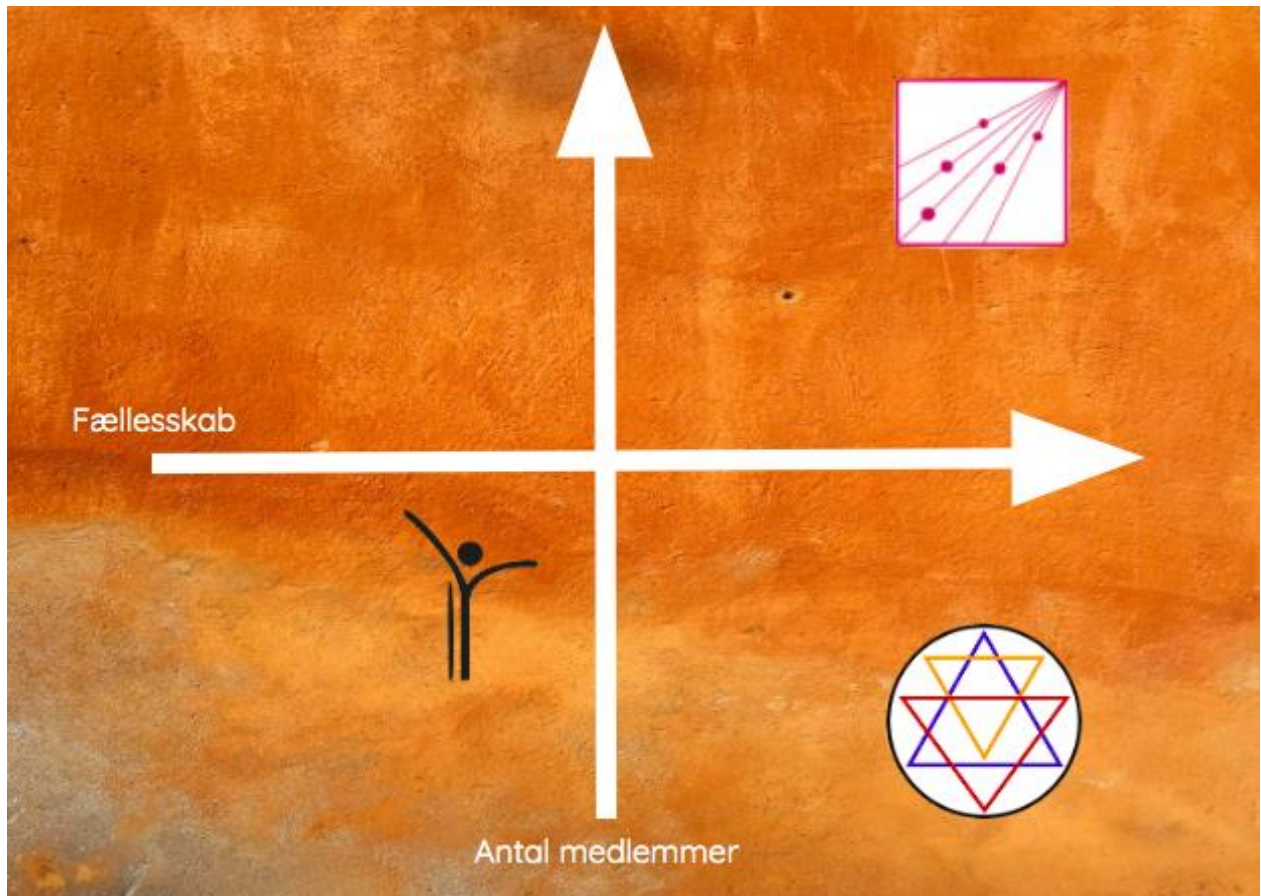
Det tredje jeg vil anbefale er, at man ansætter en, der er ansvarlig for, at medlemskab og fællesskab fungerer. En der sørger for, at der bliver ryddet op, at projekter følges til døren og for at rekruttere nye medlemmer eller frivillige.

4. Fælles arrangementer

Som min fjerde anbefaling, vil jeg foreslå, at I afholder arrangementer for det store fællesskab, hvor I kommunikerer og fejrer fælles værdier. Man kunne med fordel vælge at samle en "arrangements gruppe" med deltagere fra de mindre fællesskaber og sørge for, at hvert fællesskab bidrager til det samlede arrangement.

5. Medlemskabsform

Min femte og sidste anbefaling er, at Rytmask Center tager et velovervejede valg af medlemskabsform på baggrund af mine indsigter. Det I skal forholde jer til her er hvor engageret et medlemskab man vil have og om medlemskabet skal være formen for fællesskabet på Rytmask Center. Herunder ses en visualisering af det spektrum Rytmask Center skal placere sig på. Jeg har indsat de besøgte foreningers placeringer.

På figuren ser I akserne fællesskab og medlemskab. APA har valgt en model med få medlemmer og en begrænset, men tilstedeværende stort fællesskab. Skandinavisk Yoga og Meditationsskole har ingen medlemmer, udover bestyrelsesmedlemmer, men til gengæld et velfungerende og ambitiøst fællesskab. Copenhagen Music har valgt at alle skal være medlemmer og har samtidigt et stort fokus på fællesskab. Højt antal medlemmer sikrer formelt medbestemmelse, men det kræver også et stort arbejde at engagere til medlemskab. Fællesskab er på samme måde tidskrævende, men bidrager også i form af store menneskelige ressourcer. Spørgsmålet er, hvor Rytmask Center vil placere sig, når I skal sikre tilskuddet berettiget af folkeoplysningsloven og samtidigt skabe engagement i foreningen?

Litteratur

Kulturministeriet. "Aftenskoler". Set 8. januar 2020.

<https://kum.dk/kulturpolitik/uddannelse-folkeoplysning-og-folkehoejskoler/folkeoplysning/aftenskoler/>.

Andersen, Lene. *Metamodernity. Meaning and Hope in a Complex World*. København K: Nordic Bildung, 2019.

Ibsen, Bjarne, Klaus Levinsen, Syddansk Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik, og Sundhed og Civilsamfund Center for Forskning i Idræt. *Unge, foreninger og demokrati*. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet, 2016.

Danske Revisorer. "Revisor og selveje - kend reglerne om foreninger, fonde og selvejende institutioner", 10. oktober 2017.

https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Om_revisor/Kvalitetssikring/Revisornaevnet/Revisor%20og%20selveje_kend%20reglerne%20om%20foreninger%20fonde%20mv_101017.

Den Store Danske. "Selvejende Institution". Set 8. januar 2020.

http://denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Jura/Statsforvaltningsret/selvejende_institution.